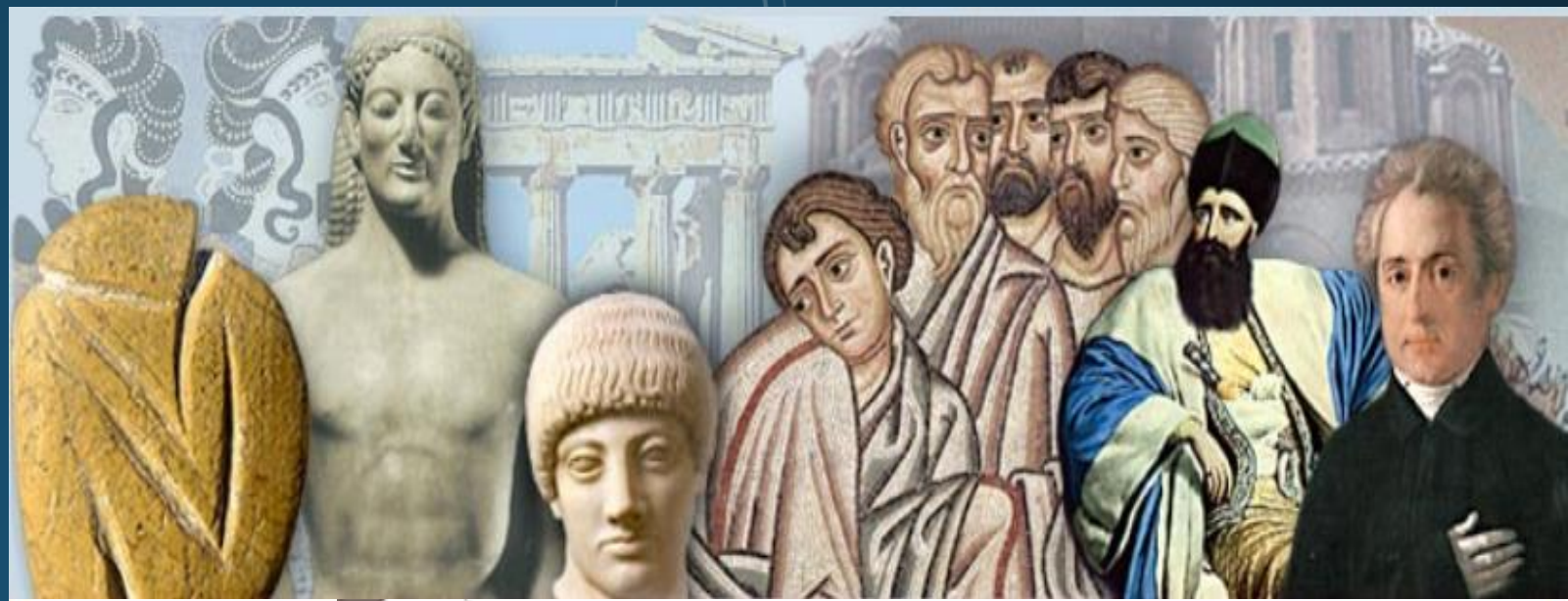


ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2026

Σχολική χρονιά
2026-2027
ΓΥΜΝΑΣΙΟ



ΜΑΘΗΜΑ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ



ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

- ✓ Παιδαγωγικές αρχές στο μάθημα της Ιστορίας
- ✓ Παραδείγματα
- ✓ Δράσεις ΟΑΠ Ιστορίας



Παιδαγωγικές αρχές στο μάθημα της Ιστορίας



- **Αξιοποίηση** χάρτη
ιστορικής γραμμής
βιβλίου
- **Μελέτη πηγών** (κατάλληλη επιλογή πηγής ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών)
Πρωτογενείς πηγές (γραπτές και παραστατικές) / δευτερογενείς
- Προβληματισμός – Διερεύνηση
- Επικαιροποίηση
- Σε κάθε μάθημα δίνεται έμφαση σε διαφορετικές πτυχές καλλιέργειας του ιστορικού γραμματισμού:
 - Αίτια και συνέπειες
 - Σημαντικότητα
 - Αλλαγή και συνέχεια
 - Ιστορική ενσυναίσθηση

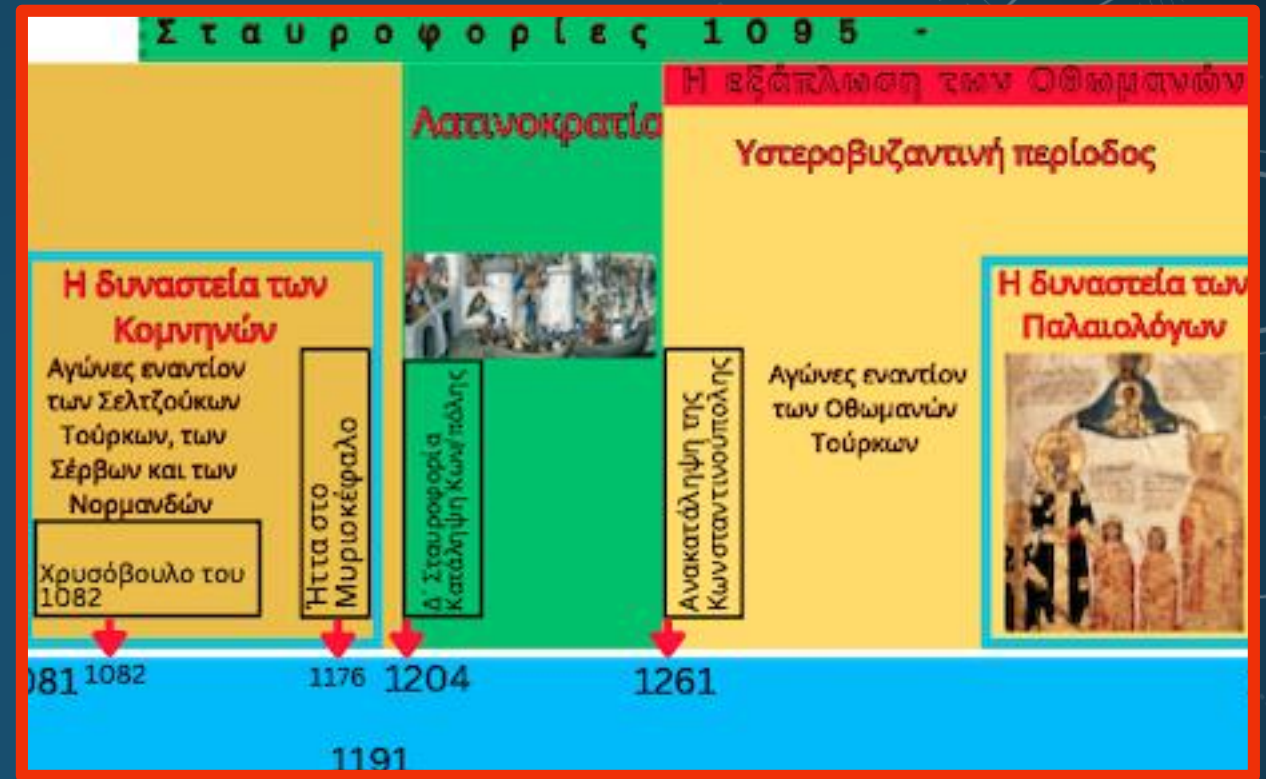


Δ' Σταυροφορία

Ιστορία Β' Γυμνασίου

Ιστορική Γραμμή

- Προάγει την ιστορική σκέψη
- Καλλιεργεί δεξιότητες που σχετίζονται με το μάθημα της Ιστορίας
- Βοηθά τους μαθητές να τοποθετηθούν στον ιστορικό χρόνο
- Μαζί με τον χάρτη αποτελεί βασικό παιδαγωγικό εργαλείο για το μάθημα της Ιστορίας

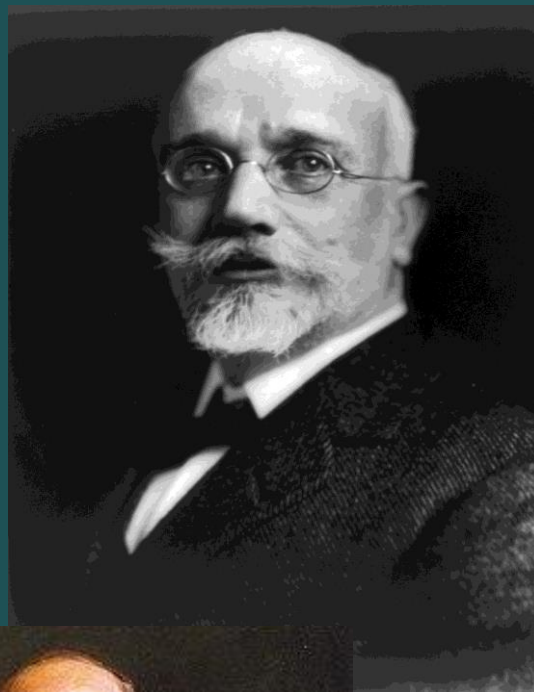


Αξιοποίηση χάρτη

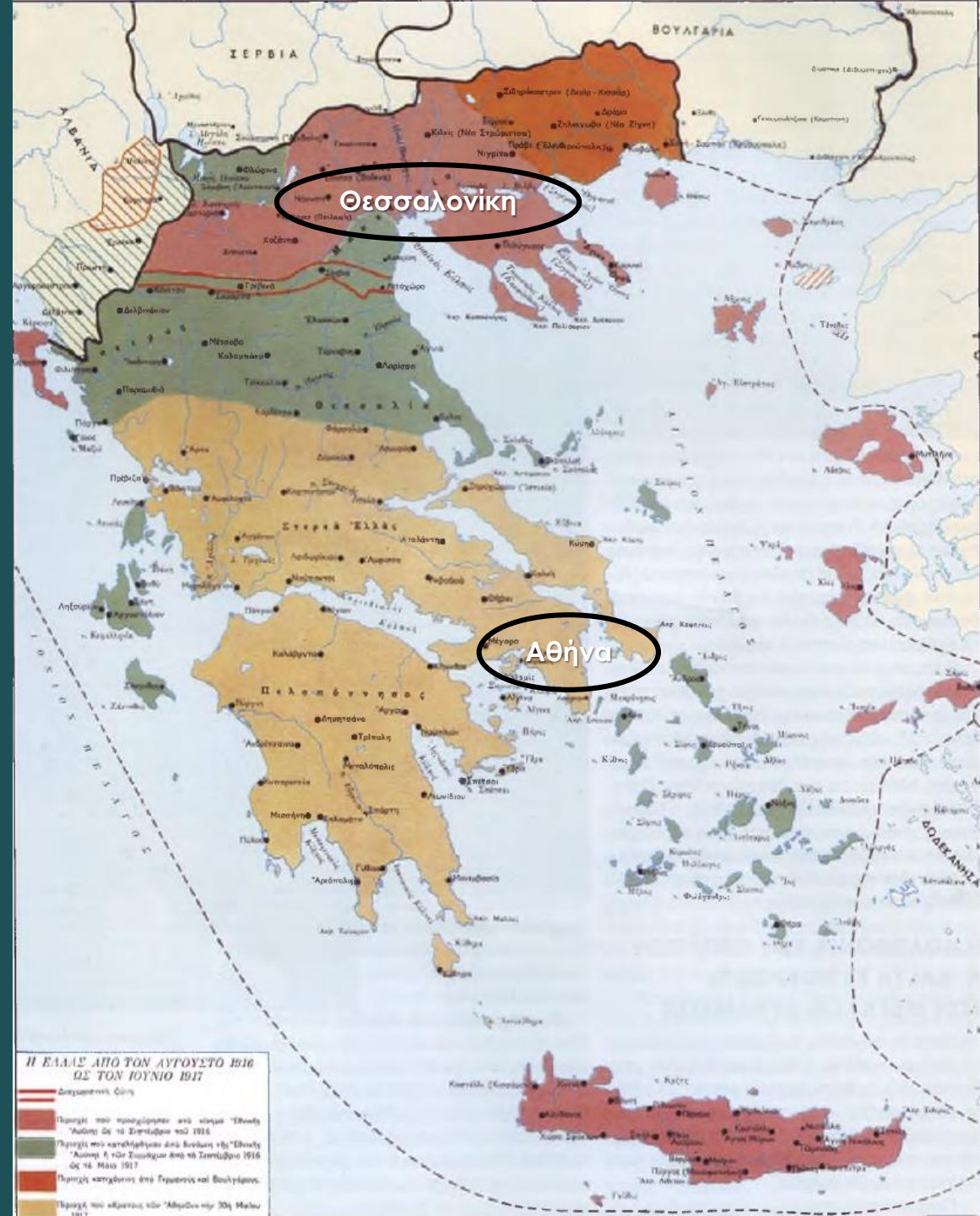


Αξιοποίηση χάρτη

Ο Εθνικός
Διχασμός και
οι συνέπειές
του



Γ' Γυμνασίου



Αξιοποίηση χάρτη

Προσανατολισμός στον χάρτη με βάση τα σημεία του ορίζοντα



- Ο τουρκικός στρατός, ξεκίνησε από τα τουρκικά παράλια **βόρεια της Κύπρου**.
- Ακολούθησε **κατεύθυνση προς τα νότια**.
- Αποβιβάστηκε στη **βόρεια ακτή** της Κύπρου, στην τοποθεσία Πέντε μίλι, **δυτικά** της Κερύνειας

Αξιοποίηση χάρτη

Προσανατολισμός στον χάρτη με βάση τα σημεία του ορίζοντα

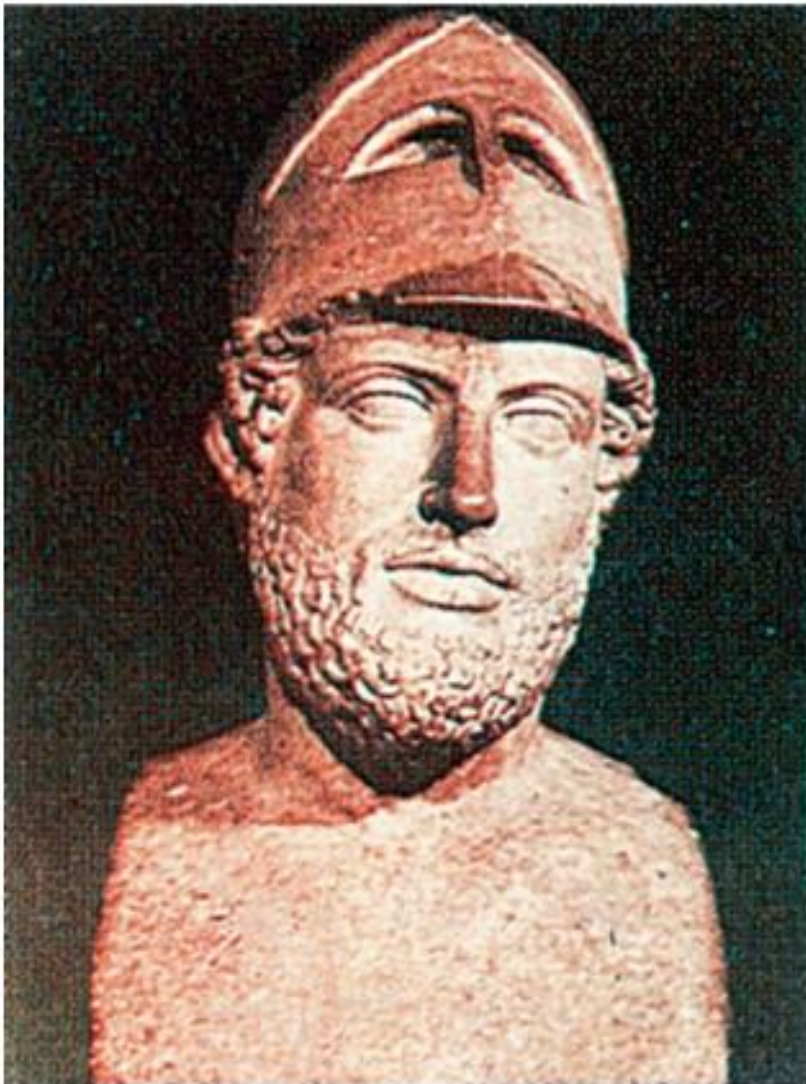


Κατά τη δεύτερη φάση της τουρκικής εισβολής (14 -16 Αυγούστου) ο τουρκικός στρατός κινήθηκε προς δύο κατευθύνσεις.

- **Προς τα δυτικά** φτάνοντας μέχρι τη Μόρφου
- **Προς τα ανατολικά** φτάνοντας μέχρι την Αμμόχωστο τη χερσόνησο της Καρπασίας
- Ως αποτέλεσμα της τουρκικής εισβολής τα τουρκικά στρατεύματα κατέλαβαν **το βόρειο** μέρος του νησιού.

Μελέτη πηγών / Προβληματισμός - Διερεύνηση

Ο Περικλής και το δημοκρατικό πολίτευμα



Προτομή του Περικλή,
ρωμαϊκό αντίγραφο
του πρωτότυπου
έργου του γλύπτη Κρησίλα.
Συλλογή Mansell.
Ο οραματισμός
του άνδρα αντανακλάται
στα χαρακτηριστικά του.

Το πολίτευμα που έχουμε δε γυρεύει να πάρει τους νόμους από τους ξένους. Πιο πολύ είμαστε εμείς το παράδειγμα σε μερικούς παρά να ακολουθούμε ό,τι κάνουν οι άλλοι. Το όνομά του είναι δημοκρατία, επειδή η διακυβέρνηση είναι στα χέρια των πολλών και όχι των λίγων.

Όλοι είναι ίσοι απέναντι στους νόμους [...] και η επιλογή για τα δημόσια αξιώματα εξαρτάται από την ατομική αξία του καθενός και όχι από την κοινωνική το τάξη τάξη, ή από τον πλούτο. Ζούμε σαν ελεύθεροι άνθρωποι [...]

Περικλέους Επιτάφιος, Θουκυδίδης,
Ιστορία Β', 37,1-2

Μελέτη πηγών / Προβληματισμός - Διερεύνηση

Οστρακισμός



Επικαιροποίηση Β' Ελληνικός Αποικισμός Α' Γυμνασίου

Το κοινωνικό φαινόμενο της μετανάστευσης / μετακίνησης
πληθυσμών στη σύγχρονη εποχή



Η ανάγκη των ξενιτεμένων ανθρώπων να
διατηρούν στενούς δεσμούς με την πατρίδα τους
Διερεύνηση των δεσμών με τη μητρόπολη ή την
πατρίδα σήμερα και στην αρχαιότητα

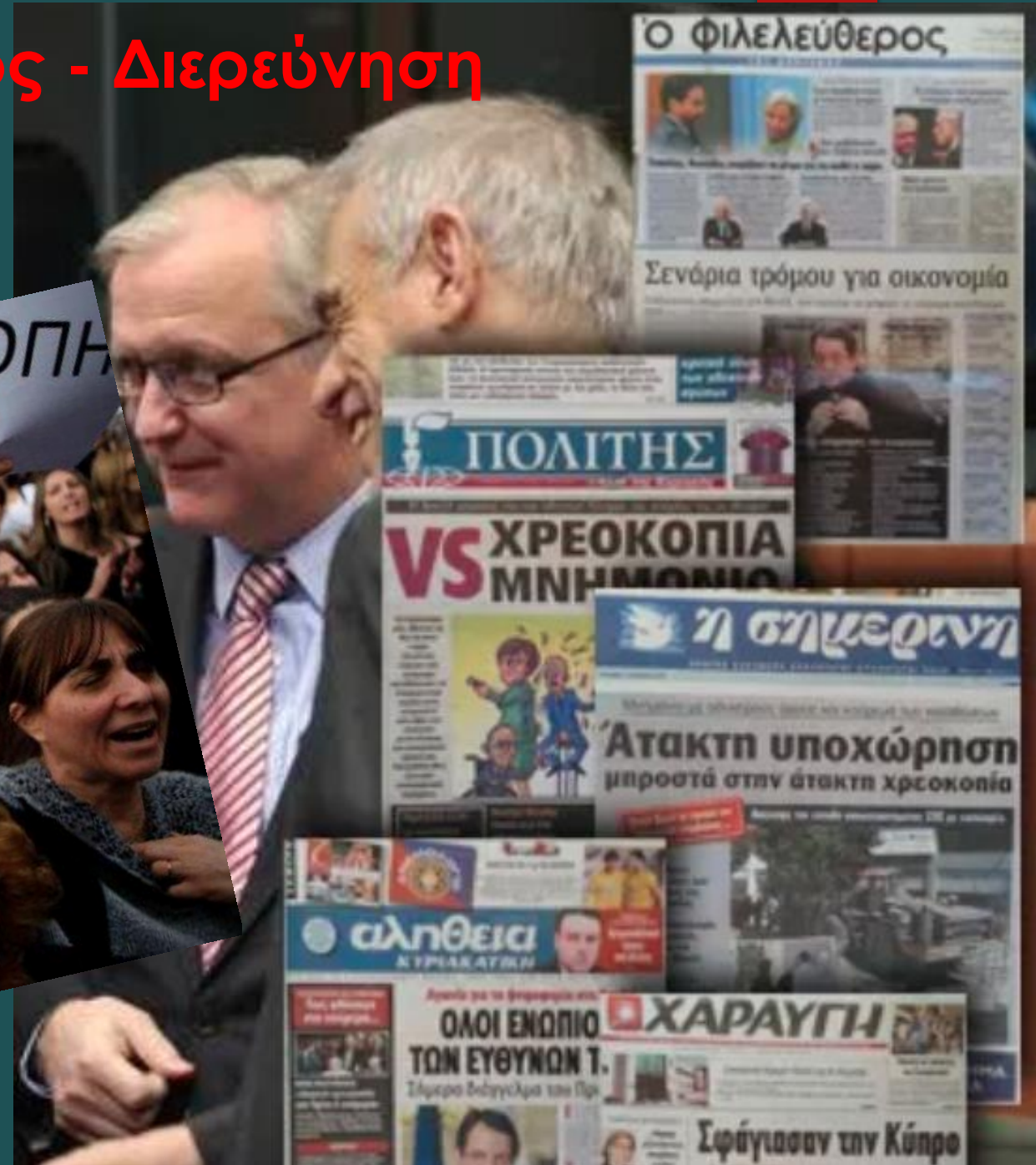


Μελέτη πηγών / Προβληματισμός - Διερεύνηση

Η διεθνής οικονομική κρίση του 1929 και οι συνέπειές της



Μελέτη πηγών / Προβληματισμός - Διερεύνηση Επικαιροποίηση



Μελέτη πηγών Το Σχίσμα του 1054

«Είθε ο Μιχαήλ <Κηρουλάριος> ο ψευδοπατριάρχης, που μόνο από ανθρώπινο φόβο πήρε το μοναστικό ύφος, και μαζί του ο Λέων ο αρχιδιάκονος που ονομάζεται επίσκοπος Αχρίδας, και ο σακελάριός του Μιχαήλ και όλοι οι οπαδοί τους, να αναθεματίζονται [...] και με όλους τους αιρετικούς και με τον διάβολο και τους αγγέλους του, εκτός αν κατά τύχη μετανοήσουν, Αμήν. Αμήν. Αμήν.»

Απόσπασμα από την παπική βούλα αφορισμού που κατέθεσε επάνω στην Αγία Τράπεζα της Αγίας Σοφίας στις 16 Ιουλίου 1054 ο απεσταλμένος του Πάπα της Ρώμης, καρδινάλιος Ουμβέρτος.

Πηγή: Deno John Geanakoplos, *Byzantium: Church, Society, and Civilization Seen through Contemporary Eyes*, University of Chicago Press: Chicago and London, 1984, σελ. 208-9.

Πρωτογενής πηγή

[...] Στις 16 Μαΐου του 1054 οι απεσταλμένοι του Πάπα μπήκαν στην Αγία Σοφία και άφησαν πάνω στην Αγία Τράπεζα μια παπική βούλα που αναθεμάτιζε τον Πατριάρχη και τους υποστηρικτές του. Στην ίδια ενέργεια προέβη τελικά και ο αυτοκράτορας αναθεματίζοντας όλους τους υπεύθυνους. Έτσι οδηγήθηκαν στο οριστικό σχίσμα.

Αν και τα επεισόδια με τους απεσταλμένους του Πάπα στην Κωνσταντινούπολη επιχειρήθηκε να ξεχαστούν σταδιακά άρχισε να επιταχύνεται η πολιτική αποξένωση από τη Δύση. Οι Σταυροφορίες αποτέλεσαν το επισφράγισμα. Η αγριότητα και η βία των Λατίνων που κατέλαβαν την Κωνσταντινούπολη το 1204 έκανε όλους να συνειδητοποιήσουν τη σημασία του Σχίσματος. Η έλλειψη βοήθειας εξάλλου από τη Δύση το 1453 δεν μπορεί παρά να θεωρηθεί απόρροια του ίδιου γεγονότος. Οι Βυζαντινοί αντιμετώπιζαν τους Δυτικούς ως εχθρούς, ενώ συχνά βρίσκονταν μπροστά στο δίλημμα αν οι Δυτικοί ή οι Τούρκοι ήταν οι πιο επικίνδυνοι εχθροί.[...]

Δευτερογενής πηγή

Σημαντικότητα /
Αξιολόγηση

Απόσπασμα από άρθρο *Το Σχίσμα - Τα γεγονότα του 1054* από την ιστοσελίδα του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού

Πηγή: <https://www.ime.gr/chronos/09/gr/pl/1025/pn/main/pn15a.html> (Ανάκτηση 26.8.2026)

Διαχείριση διαθέσιμων υλικού / πηγών



Πρωτογενείς πηγές: (Άρθρα εφημερίδων, διπλωματικά και άλλα επίσημα έγγραφα, νόμοι, επίσημες στατιστικές, προσωπικές μαρτυρίες κ.α.)

Άμεση επαφή με την εποχή που μελετούμε / αυθεντικότητα

Χάρτης και ιστορική γραμμή: τοποθέτηση στον χρόνο και στον χώρο

Ιστορική αφήγηση (από βιβλίο) για ιστορική πλαισίωση και συνολική εικόνα

Άλλες Δευτερογενείς πηγές: Αναλύουν, ερμηνεύουν και συνθέτουν τα ιστορικά γεγονότα

Πώς και γιατί τις επιλέγω:

- Προσθετική αξία / επιπλέον πληροφορίες
- Αντικρουόμενες απόψεις
- Διαφορετική οπτική
- Αποτίμηση εξελίξεων / Αξιολόγηση πολιτικών, αποφάσεων, αξιοπιστίας πηγών κτλ

Συνεξέταση όλων των πιο πάνω με στόχο σε κάθε μάθημα να δίνεται έμφαση σε διαφορετικές πτυχές καλλιέργειας του ιστορικού γραμματισμού:

Αίτια και συνέπειες / Σημαντικότητα / Αλλαγή και συνέχεια / Ιστορική ενσυναίσθηση

Επικαιροποίηση Αναλυτικών Προγραμμάτων

Γ' Γυμνασίου – Α' Τετράμηνο



- Μείωση ύλης
- Το σύνολο της διδακτέας ύλης είναι και εξεταστέα
- Ενοποίηση σε ένα αρχείο των Πλαισίων μάθησης και των Προγραμματισμών

Α' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ	
Εισαγωγή στο μάθημα της Ιστορίας. Εισαγωγή στη Νεότερη – Σύγχρονη Ιστορία	2
Η ΕΥΡΩΠΗ ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΤΕΡΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ (15^{ος} - 18^{ος} ΑΙΩΝΑΣ) ΟΙ ΑΝΑΚΑΤΑΤΑΞΕΙΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ • Οι Ανακαλύψεις • Αναγέννηση και Ανθρωπισμός • Πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις (17^{ος}-18^{ος} αι.)	3 2 1
Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΤΕΡΟΥ ΚΟΣΜΟΥ • Η εποχή του Διαφωτισμού (17^{ος} - 18^{ος} αι.) • Η Αμερικανική Επανάσταση (1776) • Η Γαλλική Επανάσταση (1789) • Η εποχή του Ναπολέοντα (1799-1815) και το Συνέδριο της Βιέννης (1815)	2 2 3 1
Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟ 1821 ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΝΑΔΥΣΗΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΙΔΕΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ • Τα επαναστατικά κινήματα στην Ευρώπη (1820-1821) και η προετοιμασία του υπόδουλου ελληνισμού για την Επανάσταση: οι κοινωνικοί μετασχηματισμοί, ο Νεοελληνικός Διαφωτισμός και η Φιλική Εταιρεία • Η κήρυξη της Ελληνικής Επανάστασης στις Ηγεμονίες και οι ευνοϊκές συγκυρίες για την εξέλιξή της στο νότιο ελλαδικό χώρο • Η εξέλιξη της Ελληνικής Επανάστασης • Ελληνική Επανάσταση και Ευρώπη	3 2 2 3 1
ΤΟ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΟ 1831 • Ο Ιωάννης Καποδίστριας κυβερνήτης της Ελλάδας (1828-1831)	2
• Η Ελληνική Επανάσταση του 1821 και η Κύπρος	1
ΤΟ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ 1833 ΕΩΣ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 20^{ού} ΑΙΩΝΑ • Η περίοδος της βασιλείας του Όθωνα και η μετάβαση από την απόλυτη στη συνταγματική μοναρχία: η άφιξη του Όθωνα (1833) και η Επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου (1843) • Η έξωση του Όθωνα (1862), η περίοδος βασιλείας του Γεώργιου Α' και η μετάβαση από τη συνταγματική μοναρχία στη βασιλευόμενη δημοκρατία: η πρωθυπουργία του Χαρίλαου Τρικούπη, το μεταρρυθμιστικό έργο και η χρεοκοπία του 1893 • Ο ελληνοτουρκικός πόλεμος (1897), το Κρητικό Ζήτημα και ο Μακεδονικός Αγώνας (1904 – 1908)	3 3 2
Η ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ ΔΕΚΑΕΤΙΕΣ ΤΟΥ 20^{ού} ΑΙΩΝΑ ΚΑΙ Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ • Η πορεία προς την ελληνοτουρκική σύγκρουση: το Κίνημα των Νεοτούρκων (1908), το Κίνημα στο Γουδί (1909) και η εμφάνιση του Ελευθέριου Βενιζέλου στην πολιτική σκηνή (1909)	3

✓ Δράσεις ΟΑΠ Ιστορίας 2026-2027

1. Διοργάνωση σειράς διαδικτυακών σεμιναρίων με τίτλο «Ψηλαφώντας την Ιστορία 2026-2027» με θέματα ευρύτερου ιστορικού ενδιαφέροντος.



2. Διαδικτυακά σεμινάρια ΕΚΠΑ «Ιστορίας Επίσκεψις: Μια επαναπροσέγγιση της Ιστορίας, των προβλημάτων και των μεθόδων της - Ιστορίες της τέχνης στον δυτικό κόσμο: εικόνες και αφηγήσεις". (Διοργανωτής Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2 – 18/10/2026)

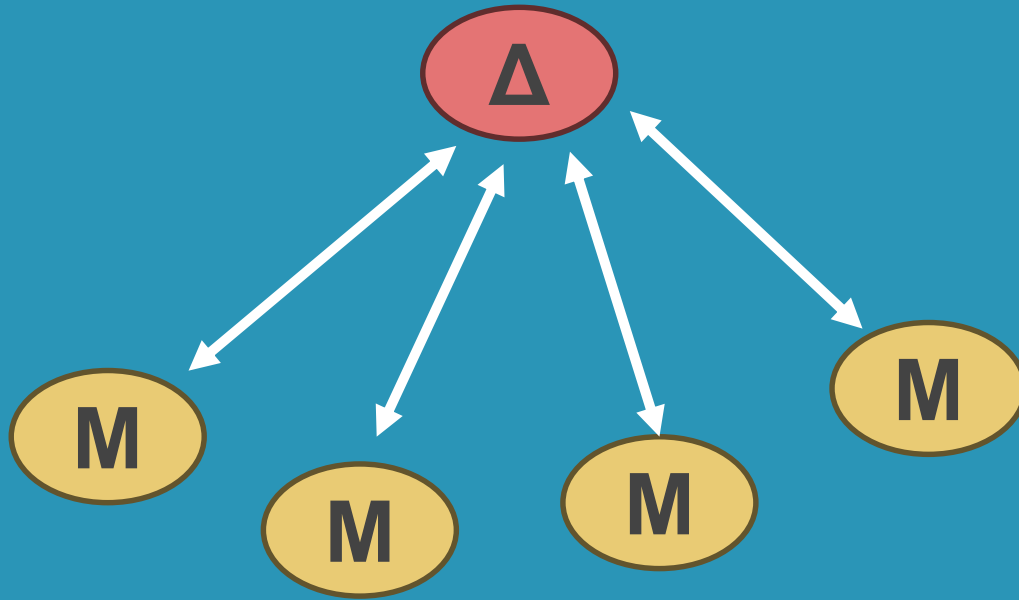
ΒΑΣΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΕΝΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Το πλαίσιο αναφοράς ορίζει οκτώ βασικές ικανότητες/δεξιότητες:

- Ικανότητα γραμματισμού
- Γλωσσική ικανότητα
- Μαθηματική ικανότητα και ικανότητες στις θετικές επιστήμες, την τεχνολογία και τη μηχανική και Ψηφιακή ικανότητα
- Προσωπική, κοινωνική και μαθησιακή ικανότητα
- Ικανότητα του πολίτη
- Επιχειρηματική ικανότητα
- Πολιτιστική γνώση και έκφραση

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ της Πρότασης σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης, Βρυξέλλες, 17.1.2018

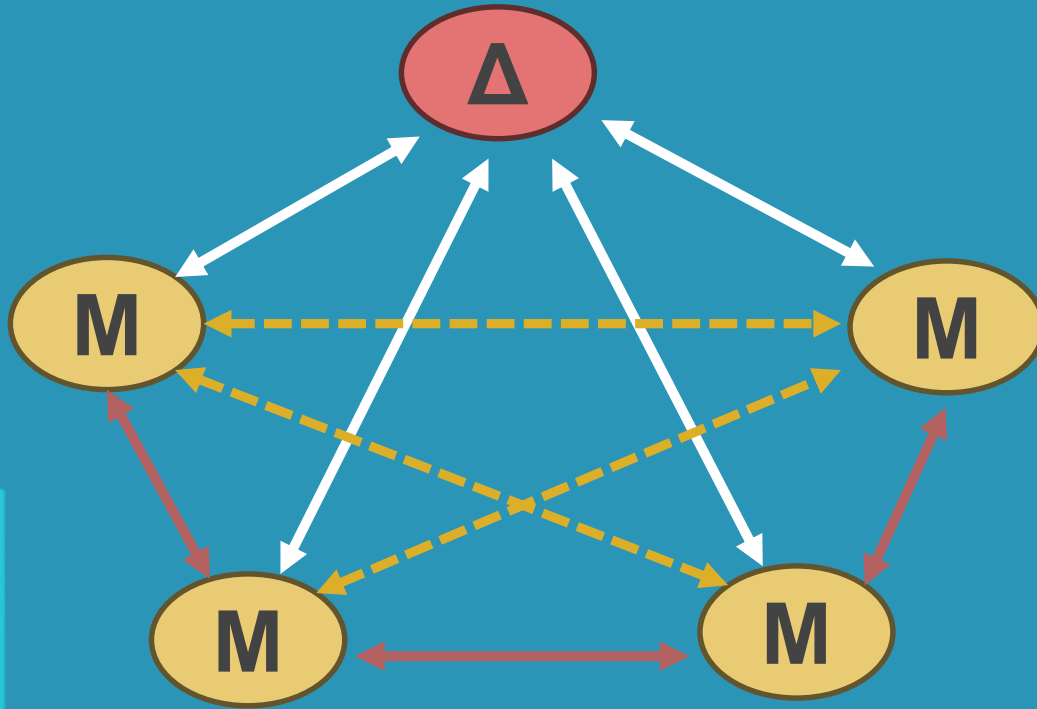
Παραδοσιακή Διδασκαλία



- Ο Δάσκαλος επικοινωνεί με καθένα μαθητή
- Ο Δάσκαλος είναι ο κεντρικός πόλος της διδακτικής διαδικασίας

(Αράπογλου, Μαβόγλου, Καραντενίζη, Οικονομάκος, 2003)

Δυναμικό μοντέλο (π.χ. Project)



- Δάσκαλος και μαθητές αλληλεπιδρούν, δηλ. επικοινωνούν και συνεργάζονται όλοι μαζί
- Όλα τα μέλη της ομάδας είναι ισοδύναμα

(Αράπογλου, Μαβόγλου, Καραντενίζη, Οικονομάκος, 2003)

Μάθημα Ιστορίας Μέσης Εκπαίδευσης

Μάθημα Ιστορίας Μέσης Εκπαίδευσης
dme-istoria@schools.ac.cy

Φαξ: + 357 22800862

Δρ Άγγελος Χρυσοστόμου Επιθεωρητής Μέσης Εκπαίδευσης, Υπεύθυνος ΕΜΕ ΟΑΠ Ιστορίας
achrysostomou@schools.ac.cy

Τηλέφωνο : + 357 22800776

Δρ Παναγιώτης Προϊκάκης Σύμβουλος Φιλολογικών Μαθημάτων
rproikakis@schools.ac.cy

Τηλέφωνο : + 357 22800903

Δρ Παναγιώτης Τοφής Σύμβουλος Φιλολογικών Μαθημάτων
ptofis@schools.ac.cy

Τηλέφωνο : + 357 22800903

Δρ Ανδριανή Γεωργίου Σύμβουλος Φιλολογικών Μαθημάτων
ageorgiou3@schools.ac.cy

Τηλέφωνο : + 357 24821379

Ελίνα Χαραλάμπους Σύμβουλος Φιλολογικών Μαθημάτων

Τηλέφωνο : + 357 22800903



Λας ευχαριστούμε!
ΟΑΠ Ιστορίας
Σεμινάρια Σεπτεμβρίου 2026